

Groen in de Wijk

Schöneveld

ACHTERPADEN

ontwikkeling van de wereld achter de
woningen in een Doetinchemse
wederopbouwbuurt

Inhoud

1. Project Groen in de Wijk

- Aanleiding
- De opgave
- Doel van de pilot
- Ontwerpteam en proces
- De opbrengst

2. Het verhaal van Schöneveld

- Woonbuurten uit 50-60 in Achterhoekse kernen
- De geschiedenis van Schöneveld
- Ruimtelijke kenmerken woonstraten
- Ruimtelijke kenmerken gebied achter woningen

3. Overleg met bewoners

- Wat hebben we opgehaald?

4. Toekomstbeeld achterpaden

- Ideeën voor aanpak en inspiratieschetsen
- Modelsheets transformatie
- Kansrijke plekken vergroening

1. Project Groen in de Wijk

Aanleiding

Een bijzonder onderdeel van het project Een nieuwe tijd! Wederopbouw in de Achterhoek is het deelproject Groen in de (wederopbouw)wijk. De waarde en betekenis van de openbare ruimte en het groen worden vaak onderschat. Ook het (ontbreken van) eigenaarschap van deze plekken zorgt vaak voor verschraling en verrommeling. In het oorspronkelijke wijkontwerp van een wederopbouwwijk had het groen een belangrijke betekenis en was het een onmisbaar onderdeel van het geheel. Maar nu?

De wederopbouwwijk van nu is niet meer zo innovatief en bijzonder als tijdens de bouw. De (transformatie en verduurzamings-) opgaven in deze wijk zijn enorm. Particulier, gemeente- en corporatiebezit gaan door elkaar heen en van wie is dan eigenlijk het groen? In de toekomstige opgave van klimaatadaptatie kan dat groen en die openbare ruimte van essentieel belang zijn. Maar hoe?

In het project Een nieuwe tijd! (gefinancierd door de Erfgoeddeal) is er ruimte om te experimenteren met deze materie. Hoe zet je erfgoed in bij de opgaven van nu. Concreet: hoe zet je de oorspronkelijke visie en opzet van de wederopbouwwijk in voor een klimaat-adaptieve wijk. De samenwerking tussen gemeente, corporatie, bewoners en adviseurs vanuit Gelders Genootschap moet resulteren in concrete oplossingen voor een specifieke wijk in Doetinchem, uiteraard binnen de door de betrokken partijen gestelde randvoorwaarden. Het is een bijzonder project, dat de toekomst van de leefomgeving een beetje vorm kan geven en een voorbeeldfunctie kan hebben wanneer het gaat om de opgaven in wijken in de rest van Nederland.

De opgave

In de wederopbouwwijk Schöneveld (1957) is de afgelopen jaren gewerkt aan het toekomst-bestendig maken van het noordelijke gedeelte van de wijk. De woningen zijn door de woningcorporatie Sité gerenoveerd en verduurzaamd en de openbare ruimte is door de gemeente heringericht. Bij deze herinrichting is er groen verdwenen omdat grote bomen het straatwerk beschadigden en er extra parkeerplaatsen zijn gecreëerd. De gemeente Doetinchem heeft een Klimateffectatlas opgesteld waaruit blijkt dat er veel steen en weinig groen aanwezig is in de wijk Schöneveld, ook in vergelijking met omliggende wijken. De wijk is daarom gevoelig voor hittestress en wateroverlast. Hoe kunnen we dit veranderen?

Sité heeft het vervangen van de achterpaden in de wijk op de planning staan voor 2022. De achterpaden vormen daarmee een concrete opgave en kans om te werken aan een groenere wijk en daarmee hittestress tegen te gaan en te werken aan waterberging. De gemeente heeft met de klimaatatlas een eerste stap gezet in het landelijke Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie. In dit plan hebben rijk, provincies, gemeenten en waterschappen als mijlpaal bepaald dat in 2050 sprake moet zijn van een klimaatbestendige inrichting van de omgeving. Deze pilot in het noordelijke deel van de Wijk Schöneveld is hier een volgende stap in. Het is belangrijk om bewoners te betrekken omdat ook zij een rol hebben in de klimaatbestendige wijk. De tuinen vormen namelijk een groot deel van de wijk en bestaan in veel gevallen voor een groot deel uit stenen. Vanuit het project Een nieuwe tijd! bieden we een ontwerpteam om samen met de gemeente, Sité en de bewoners van de wijk te werken aan de opgave van een klimaatbestendige omgeving. Het is de bedoeling om het ontwerp in 2022 (gedeeltelijk) te gaan uitvoeren.

Doel van de pilot

Het doel van de pilot is het vergroenen en klimaat-adaptief maken van de wijk Schöneveld-Noord. Dit gebeurt door een samenwerking tussen de gemeente (openbare ruimte), Sité (achterpaden) en de bewoners (tuinen). Een team vanuit het Gelders Genootschap gaat met hen aan de slag en samen zorgen zij ervoor dat de wijk beter bestand is tegen hittestress, wateroverlast en droogte en tegelijkertijd bijdragen aan de leefbaarheid van de wijk. De oorspronkelijke waarde van groen komt hiermee terug in de wijk. Hiermee sluiten we aan bij de resultaten van de klimaatatlas en bieden we ook een oplossing voor andere wijken binnen de gemeente (en Nederland) die als risicovol in de atlas worden aangemerkt.

Ontwerpteam en proces

Voorjaar 2021 werd het team van Madeline, Sazya, Frebus en Jan geselecteerd om vanuit het Gelders Genootschap mee te werken aan het project. Het meenemen van de bewoners stond centraal in hun aanpak. Door corona was dat lastig te organiseren. Enthousiast werd overlegd met medewerkers van Sité, de gemeente en andere professionele partijen. Uiteindelijk lukte het in april 2022 om de wijk in te gaan en bewoners te spreken, deels onder de paraplu.

1. Project Groen in de Wijk

De opbrengst

In de tussentijd is er veel gesproken, onderzocht en bedacht. De resultaten daarvan zijn gebundeld in deze rapportage. Het Gelders Genootschap hoopt kennis en vooral inspiratie overgebracht te hebben, die zijn vruchten zal afwerpen bij de toekomstige ontwikkeling van deze buurt en soortgelijke buurten in de Achterhoek. Dit sluit aan bij één van de belangrijkste conclusies van dit proces. Het heeft geen zin een ideaal eindplan te bedenken en dit volgens planning te realiseren. Nee, de transformatie van een tuinengebied is veel meer een doorlopend proces van kleine stapjes. We hebben dit een groeimodel genoemd. Het kost tijd om bewoners mee te nemen. Er zijn veel bewoners met goede ideeën, die ze met elkaar willen uitvoeren. Het is belangrijk bewoners te stimuleren en te helpen bij het realiseren van hun dromen. Professionals moeten veel meer vanuit de bewoners gaan denken, en niet vast blijven zitten in de standaards vanuit hun eigen professie.

Het sluit ook goed aan bij de identiteit van Schöneveld, want de binnengebieden van deze planmatige woonwijk hebben zich in de loop der tijd vooral organisch ontwikkeld. De binnenwereld kan rommelig genoemd worden, maar de variatie maakt het nooit saai. Daarom stellen we voor voort te bouwen op de organische ontwikkeling, maar wel met een aantal duidelijke spelregels,

2. Het verhaal van Schöneveld

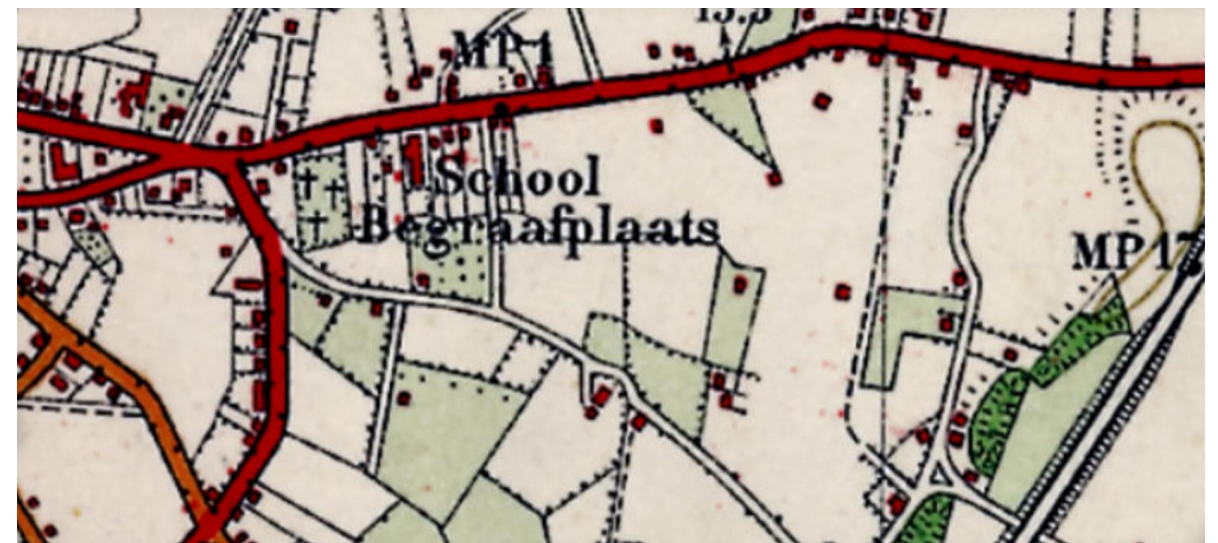
Woonbuurten uit 50-60 in Achterhoekse kernen

In de jaren 50 zijn er voor de grotere Achterhoekse kernen grootse uitbreidingsplannen gemaakt. De meeste kernen kenden een concentratie van bebouwing t.p.v. "het dorp" of "de stad" (wat we nu vaak het centrum noemen), aangevuld met lange bebouwingslinten langs radiale straten. De ruimte tussen de bebouwingslinten, toen nog agrarisch gebied, kwam het eerst in aanmerking voor de bouw van nieuwe woongebieden. Openingen in de lintbebouwing werden gebruikt voor de aansluiting van nieuwe, lange en rechte dwarsstraten, waarlangs de rijwoningen werden gebouwd. Halverwege tussen twee oude radialen linten werd vaak een brede zone uitgespaard t.b.v. groen en gemeenschappelijke voorzieningen, zoals scholen, een kerk, een winkel, een speeltuin etc. Deze zone was bedoeld als het hart van de nieuwe woonbuurt. Zo ontstonden op een eenvoudige, pragmatische wijze buurten die zijn opgebouwd conform de wijkgedachte, die kenmerkend is voor de wederopbouwperiode. Dit principe komt voor uit de tuinstadbeweging, die zijn oorsprong vindt in het 19de eeuwse UK.

De bouwblokken tussen twee dwarsstraten hadden een verschillende diepte, omdat de ligging werd bepaald door de plek waar de minste belemmeringen waren. Het snel kunnen bouwen was belangrijker dan het efficiënt verkavelen. De overmaat in de bouwblokken werd benut voor moestuinen of soms ook gemeenschappelijke voorzieningen of garageboxen. Later zien we ook zogenaamde cul-de-sac verkavelingen ontstaan op plekken waar overmaat is in de bouwblokken, omdat kennelijk het efficiënt benutten van de ruimte belangrijker werd.

De rijenwoningen langs deze woonstraten zijn gebouwd volgens standaardprincipes, die je overal terug ziet. Ze hebben een ondiepe voortuin ingezaaid met gras. Om de lange lijnen te verzachten worden de rijtjes in het midden van de straat iets terug geplaatst. Achter de woningen staan schuurtjes, die steeds door twee woningen wordt gebruikt. Een deel van de schuur werd gebruikt als kolenhok. Het schuurtje staat los van de achtergevel, zodat tussen de achtergevel en de schuur een plaatsje ontstaat. De tuin langs de schuur wordt soms als siertuin ingericht met een gazon en borders, soms als moestuin. De tuin achter de schuur wordt gebruikt als moestuin. Achtertuinten liggen er relatief open bij. Tot de achterkant van de schuur is de achtertuin vaak wel wat meer ingekaderd met groen, maar het moestuingedeelte is alleen met paal en draad begrensd. Achterpaden en tuinpaden bleven lang onverhard of werden halverhard met grint of lemig zand.

1950 oude radiale wegen met daartussen verspreide bebouwing

1970 Schöneveld: rechte straten tussen oude wegen

2. Het verhaal van Schöneveld

Vogelvlucht uit 1953

In het midden van de afbeelding kan men een paar straten van Schöneveld-Zuid in aanbouw zien.

2. Het verhaal van Schöneveld

Het verleden, het heden en de toekomst van een Achterhoekse wederopbouwbuurt

De geschiedenis van Schöneveld

De wijk Schöneveld kent haar oorsprong in een plan van het Amsterdamse bureau Wieger, Bruin & Van de Kuilen, die in 1957 een plan indiende voor de bouw. De huizen zijn in de opvolgende periode gebouwd, en in 1963 was Schöneveld Noord praktisch afgerond. De Van Hogendorpstraat scheidt het zuidelijke en het noordelijke deel van elkaar.

Wat betreft opzet en ligging is de wijk een klassieke wederopbouwwijk. In vergelijking met de vooroorlogse wijken vallen de ruime opzet, de brede wegen en de overzichtelijkheid van de wijk op. De huizen hebben een sobere architectuur met ruime voor- en achtertuinen. Zo was er genoeg ruimte om een moestuintje voor eigen gebruik aan te leggen. De Doetinchemse binnenstad, het station en de uitvalswegen zijn snel te bereiken, wat ervoor zorgt dat Schöneveld nog steeds een geliefde wijk is. De woningen in de wijk staan vooral in noord-zuidrichting georiënteerd en de diepte van de kavels verschilt per straat. Verspreid over de buurt is oudere bebouwing ingepast, wat zorgt voor een onderbreking van de strakke regelmaat. In het midden van Schöneveld ligt de Speeltuinvereniging Schöneveld, wat samen met de Spar het sociale middelpunt van de wijk is. Het noordelijk deel van Schöneveld is gebouwd als sociale huur en is dat vandaag de dag voor het grootste deel nog steeds.

Het grootste deel van de woningen is nog in bezit van de woningbouwvereniging Sité, maar een deel van de oorspronkelijke huurwoningen is inmiddels in particulier bezit.

Het ruim bemeten gebied van de achtertuinen is in de loop der tijd sterk van karakter veranderd. Dit hangt samen met de veranderende wooncultuur. Men krijgt meer behoefte aan privacy (schuttingen) en ziet de tuin meer als een extra woonkamer in de buitenlucht of een ruimte om te klussen. Moestuinen komen nauwelijks meer voor. De samenstelling van de bewoners veranderde van vooral gezinnen met kinderen naar vooral stellen en alleenstaanden. Toen het autobezit toenam ontstond ook de behoefte aan garages. Ook deze zien we op een aantal plekken in de achtertuinen van Schöneveld. Opvallend zijn de KIP-garages, die nu vanwege het gebruikte asbest worden gesloopt. De achterpaden zijn op een aantal plekken verruimd, zodat er auto's doorheen kunnen. De woningbouwvereniging heeft de achterpaden bestraat (eerst met asfalt en later met klinkers) en voorzien van lantaarnpalen. Op enkele plekken zijn oorspronkelijke doorgangen afgesloten, maar het grootste deel van de paden is voor iedereen toegankelijk.

Opvallend is dat de huurders bij de aanpassing van het achter gebied veel ruimte hadden dit naar eigen inzicht te doen. Het gevolg is dat hier een zeer gevarieerd beeld is ontstaan in contrast tot de oorspronkelijke eenvormigheid.

Speeltuin (ca. 1963)

Heemskerklaan in noordelijke richting (ca. 1963).

Vogelvlucht uit 1963
Schöneveld grotendeels gerealiseerd;
de middenzone is nog niet ingevuld met voorzieningen

Vogelvlucht uit 1953
Hogendorplan 62-84:
diepe tuinen, moestuinen, geen schuttingen

2. Het verhaal van Schöneveld

Het verleden, het heden en de toekomst van een Achterhoekse wederopbouwbuurt

Schöneveld juli 2020

Piersonlaan (ca. 1976).

Schöneveld juli 2020

Mackaylaan (ca. 1979).

2. Het verhaal van Schöneveld

vogelvlucht uit 1953

rechtsboven Van Hogendorpstraat 62-84: het begin van de buurt Schöneveld

Vogelvlucht uit 2021 Schöneveld

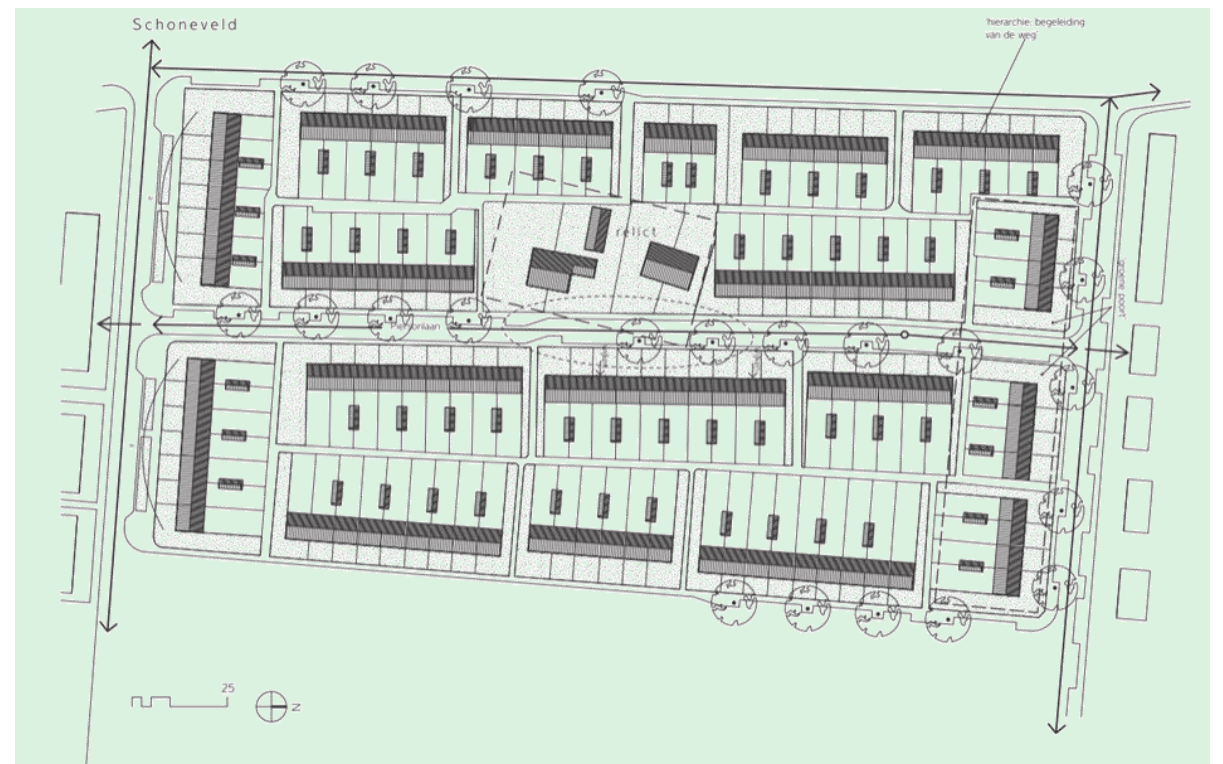
2. Het verhaal van Schöneveld

Ruimtelijke kenmerken woonstraten

Ruimtelijke kenmerken woonstraten

- ❑ Rustige woonstraten in de luwte van de doorgaande hoofdroute.
- ❑ De langgerekte woonstraten lopen in noord-zuidrichting en zijn recht of flauw geknikt.
- ❑ De flauwe knik in de as van de straat (cirkeltje op de kaart) en de teruggeplaatste bebouwing in het midden van de straat zorgen voor een besloten intimiteit. Hierdoor wordt de straat op het uiteinde enigszins geknepen en verruimt het straatbeeld naar het midden. Die verruiming is opgevangen in de diepte van de voortuinen.
- ❑ De beslotenheid wordt verder versterkt door de bomen die in de eerste helft van de straat aan de ene kant staan, en in de tweede helft aan de andere kant.
- ❑ Groenstroken op de koppen van de straat vormen als het ware een 'groene poort of entree'.
- ❑ De langgerekte bouwblokken worden onderbroken door groene dwarsverbindingen en doorsteken naar het binnenterrein (informele dwarsroutes).
- ❑ Opvallend is de ruime maat van de kavels, de binnenterreinen en de straatprofielen.
- ❑ De bebouwing bestaat uit eengezinswoningen van twee bouwlagen met zadeldak.
- ❑ De woningen zijn gegroepeerd in rijen van wisselende lengte in halfopen en taps toelopende bouwblokken.
- ❑ De architectuur is overwegend uniform en sober met spaarzame versieringen in het metselwerk.
- ❑ Bij de recente vernieuwing van de bestrating is conform de oorspronkelijke situatie gekozen voor klinkers en stoeptegels, maar de textuur en kleuren van het materiaal sluiten onvoldoende aan bij de omgeving (te sterk aanwezig in het beeld).
- ❑ Een opvallende verbijzondering binnen het fragment is het relict van de vooroorlogse bebouwing die inclusief de hoekverdraaiing in de nieuwe opzet is geïntegreerd.

Kenmerkende verkaveling

2. Het verhaal van Schöneveld

Ruimtelijke kenmerken gebied achter de woningen

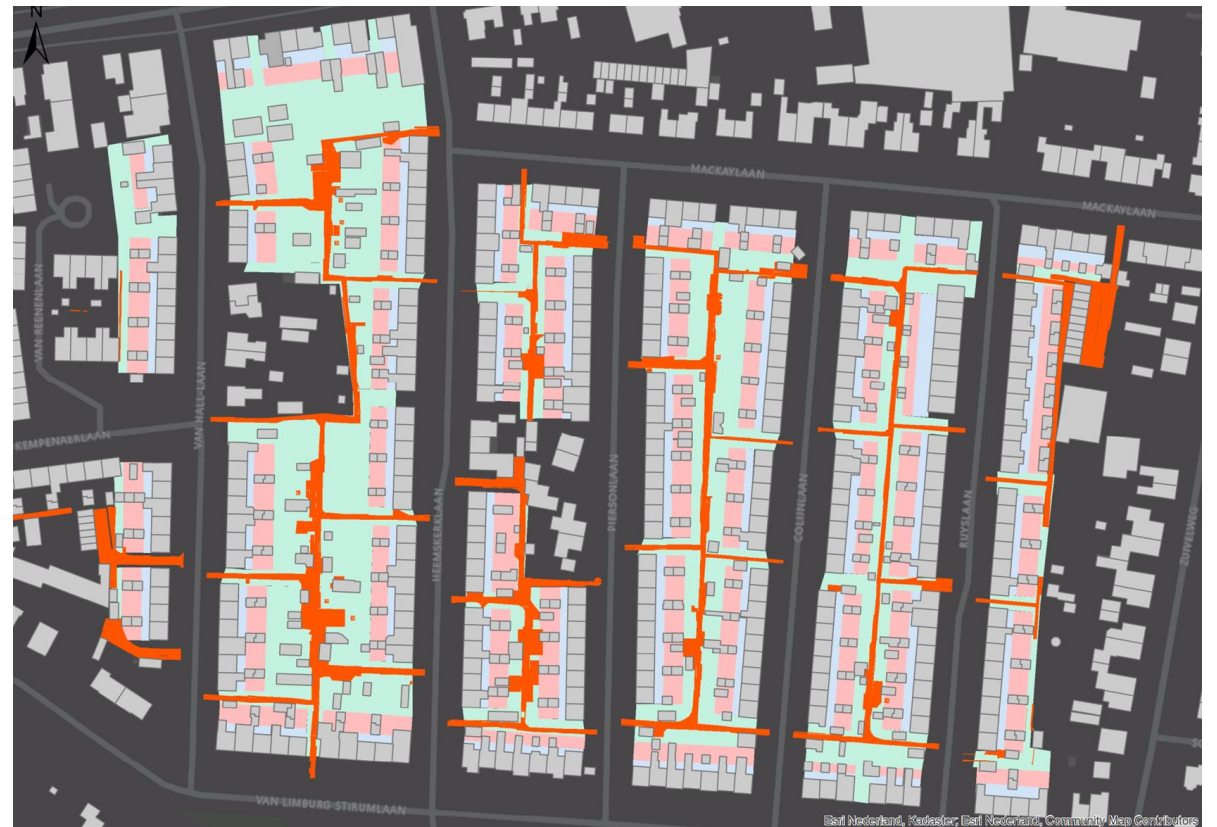
Ruimtelijke kenmerken gebied achter woningen

Gevarieerd en boeiend beeld

De gebieden achter de woningen in Schöneveld zijn per bouwblok erg verschillend. Niet alleen qua maat van privétuinen en collectief gebied, maar ook qua gebruik. Zo bieden sommige paden toegang naar privé garages. De breedte van de paden varieert, wat in beginsel positief bijdraagt aan de beleving. Niet alle paden zijn recht, waardoor het perspectief steeds verandert. Meestal is er voldoende overzicht: nergens komt het benauwd of onveilig over.

Netwerk van paden, waardoor je kunt dwalen

De paden vormen met elkaar een netwerk, waardoor je door de buurt kunt dwalen. Tijdens onze rondgangen viel het op dat hier de ontmoetingen plaatsvinden. Het netwerk van paden is opgebouwd uit langspaden en dwarspaden. De dwarspaden verbinden het binnengebied met de straten. Vaak kun je aan de overkant van de straat weer doorlopen in het volgende binnengebied. Bij een aantal dwarspaden zijn de zijtuinen bij de achtertuinten getrokken en voorzien van een hoge schutting, waardoor de dwarspaden nauw zijn geworden.

Een netwerk van paden

2. Het verhaal van Schöneveld

Ruimtelijke kenmerken gebied achter de woningen

Ruimtelijke kenmerken gebied achter woningen

Diepe tuinen, grote verschillen in oppervlakte

De tuinen achter de woningen zijn diep. De minimale maat is ca. 10 meter. Dit bestaat uit een plaatsje direct achter de woning + vervolgens de tuin ter hoogte van de oorspronkelijke schuurtjes met de rode daken. De tuin achter de schuurtjes is 0 tot 19 meter diep. Dit komt doordat het gebied achter de schuurtjes hier in privégebruik is gekomen.

In vergelijkbare buurten, zoals in Eibergen (luchtfoto's hiernaast) zien we dat het achtergebied meer collectief in gebruik is genomen voor moestuinen, speelplaatsen of garageboxen.

bron: Cyclomedia

Luchtfoto Schöneveld

bron: Cyclomedia

bron: Cyclomedia

Luchtfoto's Eibergen. boven: Op d'n Esch, Eibergen, onder: Meidoornstraat

2. Het verhaal van Schöneveld

Ruimtelijke kenmerken gebied achter de woningen

Rode baksteen, rode daken, houten schuttingen, soms een ijzeren hek

De variatie in schuurtjes en schuttingen komt vriendelijk en dorps over en vormt een mooi contrast met de eenvormigheid van de woningen. De slechte staat van onderhoud van sommige schuurtjes en schuttingen zorgt wel voor een schrale indruk. Naast rode baksteen rode dakpannen zien we meestal hout, al of niet geschilderd, en hier en daar een ijzeren of stalen draaihek. De schuurtjes zijn voorzien van een zadeldak; een aantal helaas van asbest.

Weinig volwassen bomen

Sommige tuintjes zijn voorzien van hagen of begroeide schuttingen. Op enkele plaatsen zorgen bloeiend planten voor een vrolijke noot. Opvallend is dat er ondanks de ouderdom van de wijk en de maat van de tuinen, nauwelijks volwassen bomen aanwezig zijn. We zien dit alleen bij de oudere kavels in de wijk. Toch zorgen de boomkruinen die er zijn wel voor een groen beeld.

Inrichting collectief achtergebied

De bestrating van de achterpaden kent een grote variatie. Oudere asfaltstroken worden onderbroken door jongere vlakken van betonklinker. Op een aantal plekken zijn drempels aangebracht, kennelijk om hard rijden te voorkomen.

ijzeren of stalen draaihek

Enkele boomkruinen en groene hagen zorgen voor een groen beeld

variatie in bestrating

slechte staat van onderhoud geeft schrale indruk

3. Overleg met bewoners

Overleg met bewoners

Medewerkers van het Gelders Genootschap zijn een dag op pad geweest in Schöneveld samen met medewerkers van Sité en de gemeente. Hierbij is met bewoners gesproken over hun wensen en dromen over het gebied achter de woningen. De ideeën en inzichten die op deze dag zijn ontstaan, zijn meegenomen bij de verdere uitwerking.

Wijkdag 9 april 2022

9-6-2022

Schöneveld Doetinchem; Paden naar de toekomst

3. Overleg met bewoners *getoonde referentiebeelden*

Schöneveld
achterpaden
Bord 1

Schöneveld
achterpaden
Bord 2

Schöneveld
achterpaden
Bord 3

3. Overleg met bewoners

Wat hebben we opgehaald?

Een groener beeld wordt mooi gevonden. Wel vragen bewoners zich af of de getoonde referentiebeelden realistisch zijn bij gebrek aan onderhoud. Een aantal bewoners geeft aan mee te willen helpen bij het onderhoud als nieuw groen wordt aangelegd.

Op de meeste plekken willen bewoners vooral dat de achterpaden er netjes en verzorgd uitzien. Veel bewoners zijn al druk genoeg met hun eigen tuin en hebben niet al te grote wensen voor het gebied achter hun schuttingen. Op enkele plekken zijn er bewoners met interessante ideeën en wensen.

Asfalt heeft een negatief imago. In het verleden zijn stukken asfalt vervangen door klinkers. Liefst willen bewoners helemaal van het asfalt af.

Aandacht wordt gevraagd voor de afwatering; bij regenval loopt het regenwater soms slecht weg en ontstaan plassen.

Sommige bewoners zijn erg gehecht aan het bereikbaar houden van de achterpaden voor hun auto. Andere zien de auto's juist graag verdwijnen.

Scheefstaande en slecht onderhouden schuttingen vormen een ergenis. Bewoners zien hier graag een verbetering en vragen zich af of het initiatief bij Sité kan liggen.

Ook hondenpoep wordt als ergernis benoemd. Wanneer er meer groen in het achtergebied komt is de vrees dat de overlast door hondenpoep kan toenemen.

Verlichting van de achterpaden is gewenst. Op sommige plekken is te weinig verlichting. Wel graag rekening houden met vleermuizen en andere nachtdieren.

Het pad moet goed begaanbaar zijn voor scootmobielen, rolstoelen en rollators. Ook de uitritten van de paden moeten rolstoelvriendelijk zijn. Misschien zijn wel enkele drempels nodig om te hard rijden tegen te gaan.

4. Toekomstbeeld achterpaden Schöneveld

ideeën en inspiratie schetsen

Ideeën voor de aanpak

De basis netjes en verzorgd, soms kansen voor meerwaarde

Op enkele plekken zijn bewoners met interessante ideeën en wensen. Hier zijn kansen om met de bewoners maatwerk te maken.

Een mooie, zo groen mogelijke inrichting van de collectieve ruimte

Het beeld langs de achterpaden is wisselend. Op het uiterlijk van de schuttingen hebben we maar beperkt invloed. De mensen zijn daarin ook vrij. Daarom zal de samenhang vooral van de vormgeving van het pad zelf moeten komen en het slim plaatsen van groen en bomen, zodat als je kijkt over het pad je vooral het pad ziet en groen.

Een pad dat licht slingert door een groene ruimte

Het pad vormt straks de rode draad, maar vult niet de hele ruimte tussen de schuttingen. Tussen het pad en de schuttingen is ruimte voor groen. Het pad hoeft niet recht te zijn. De lange paden kunnen heel licht slingeren, waardoor er een interessanter beeld ontstaat en meer zicht op groen. Bij de smalle achterpaden is geen ruimte voor een slingerend pad. Hier zal de nadruk liggen op een mooie groene overgang tussen pad en schutting.

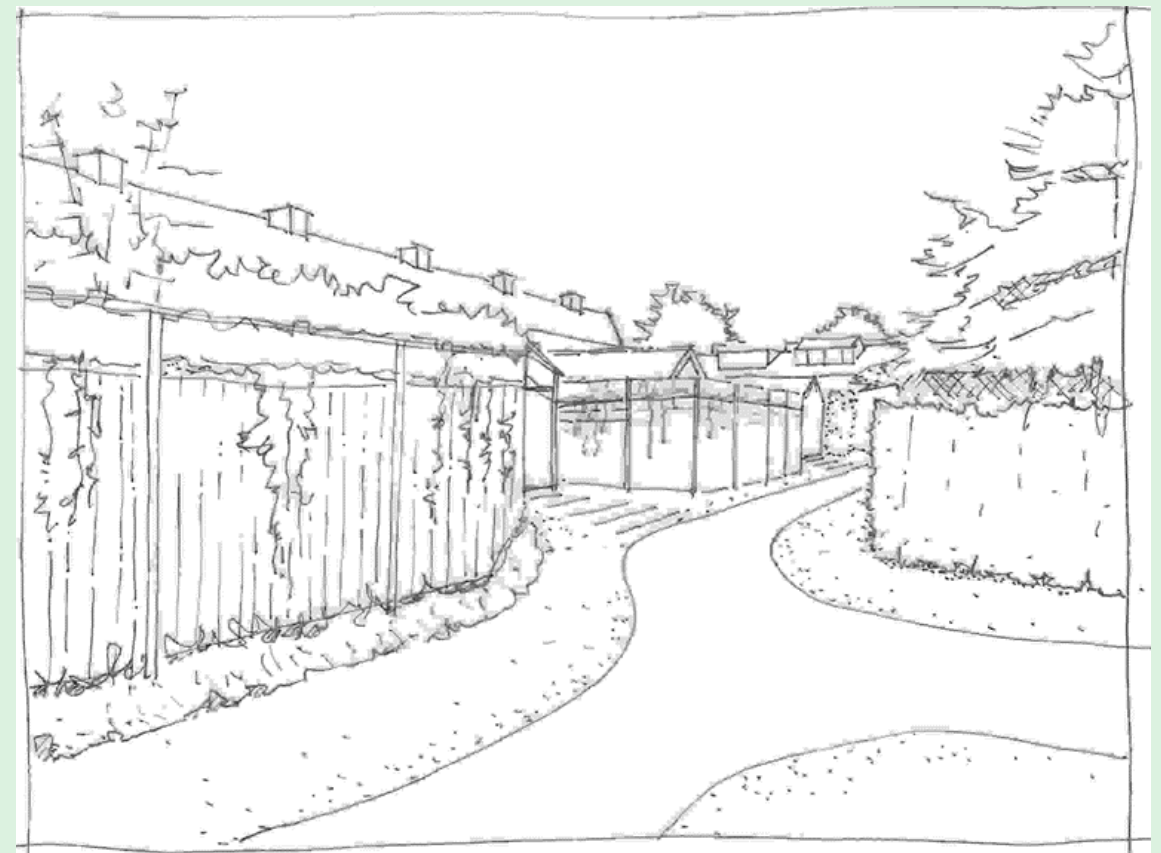
Hoofdpad met vaste breedte + zijpaden naar privétuinen

Het pad krijgt een constante breedte: bijvoorbeeld 1,50-1,80 meter bestrating inclusief band, met daarlangs 0,50 meter grasbetonstenen. Op die manier kunnen "wagens" en aanhangwagens er eventueel nog overheen. Tussen de ingang van de tuinen en het hoofdpad komen zijpaden in een andere kleur/materiaal, zodat de doorlopende lijn van het hoofdpad zichtbaar blijft.

Hard rijden tegen gaan en rolstoel- en rollatorvriendelijk

Het hoofdpad is vlak, maar er zijn misschien wel drempels nodig om te hard rijden tegen te gaan. Het pad moet ook goed begaanbaar zijn voor scootmobielen, rolstoelen en rollators. Ook de uitritten van de paden moeten rolstoelvriendelijk zijn.

Informele paden met groen erlangs

4. Toekomstbeeld achterpaden Schöneveld

ideeën en inspiratie schetsen

Keuze bestratingsmateriaal achterpad: waterdoorlatend, duurzaam

Hergebruik van de bestaande klinkers is duurzaam en goedkoop. Klinkerbestrating ziet er echter alleen strak uit als het onkruidvrij blijft. Dat betekent in de praktijk vaak 2x per jaar een lading gif spuiten om het (on)kruid tussen de voegen vandaan te houden. De achterpaden blijven immers heel (on)kruidgevoelig, omdat vanuit de achtertuinen de 'ongewenste' plantjes/zaden blijven oprukken.

Verharding zonder veel voegen voor de hoofdpaden verdient daarom de voorkeur. Scheelt onderhoud/gifspuiten. Een materiaal als Achterhoeks padvast levert het mooiste beeld, is cultuurhistorisch verantwoord en is waterdoorlatend. Asphalt heeft bij bewoners een negatief imago, vanwege achterstallig onderhoud, maar kan in samenhang met groen erlans wel voor een parkachtige sfeer zorgen.

Variatie in bestrating hoeft niet storend te zijn, als het maar zorgvuldig is aangelegd en het groen overheerst in de beleving.

Beplanting langs de paden

Beplanting langs de paden kan bestaan uit bodembedekkende kruiden, een mengsel van klimplanten en waar meer ruimte is enkele struiken of een boom. Te overwegen is om op een aantal plekken een aparte constructie te plaatsen voor de klimplanten, zodat die niet tegen de privéschutting hoeven op te klimmen.

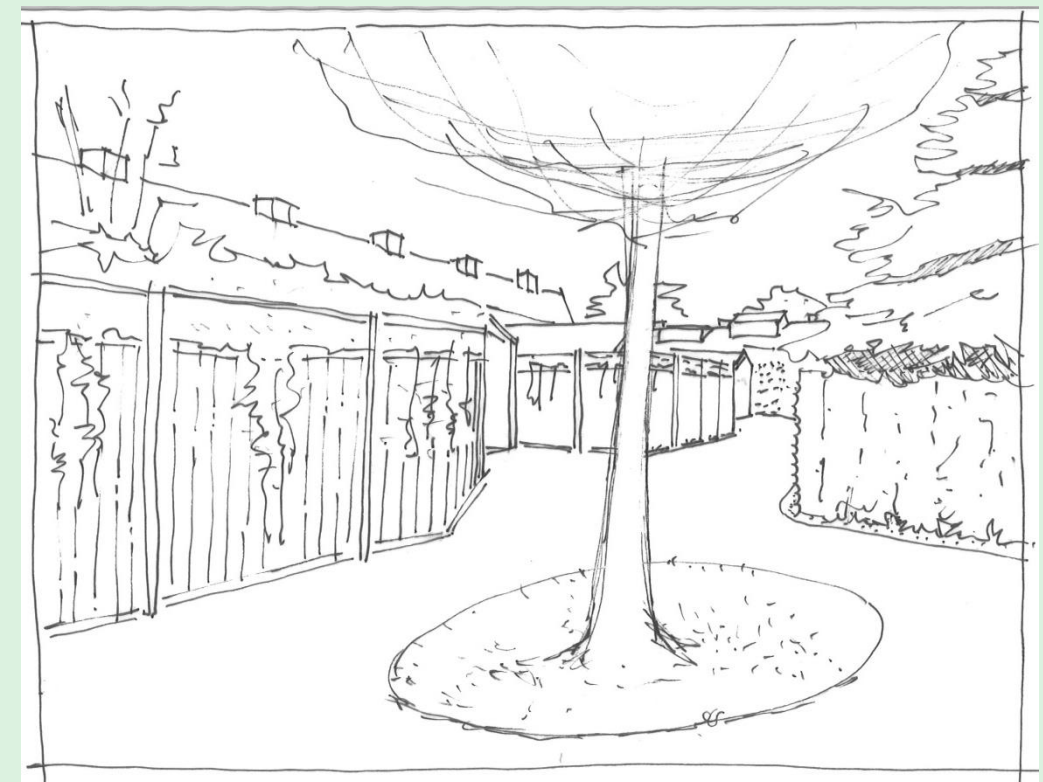
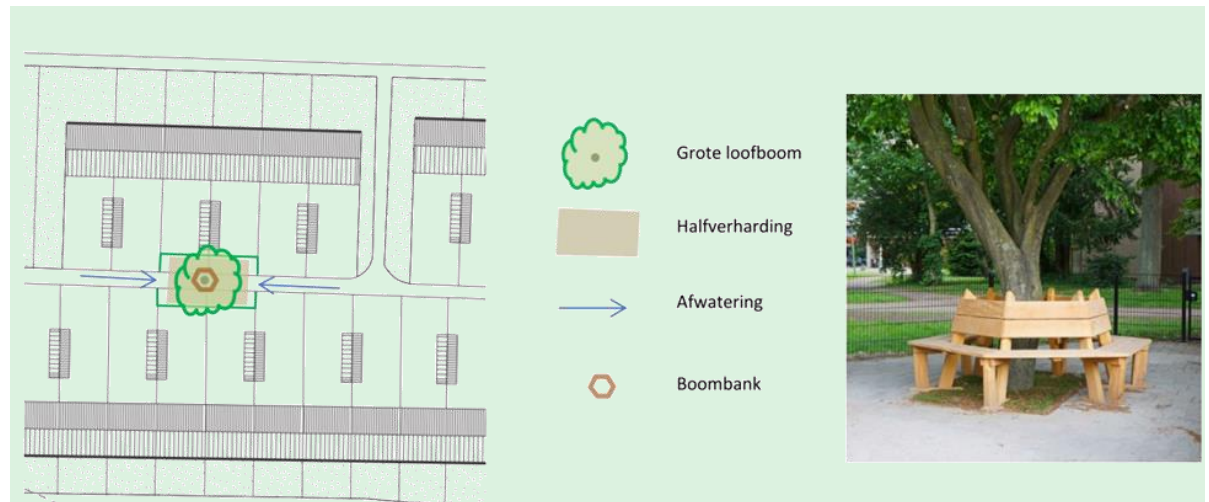
Bomenstructuur in zone achter de schuurtjes met de rode daken

Bomen zijn belangrijk voor verkoeling, waterverdamping, biodiversiteit etc. Ruimte voor bomen is er bij kruisingen en verbredingen van paden. Ook in privétuinen is ruimte voor bomen. Vooral bij de brede en diepe tuinen kunnen tussen de schuurtjes met de rode daken en de schutting langs het achterpad bomen worden toegevoegd. Op die plek nemen bomen weinig licht weg in de woningen. Sité zou bomen beschikbaar kunnen stellen voor bewoners, die er één willen. Sommige bewoners zijn bang voor kosten voor snoeien of het moeten kappen, als ze vetrekken. Dat kan door Sité worden opgelost.

Samen met de bomen in de collectieve ruimte (bij kruisingen en verbredingen van paden) ontstaat dan achter de schuurtjes een aantrekkelijke groenstructuur.

Zijpaden en straathoeken ruim en overzichtelijk houden.

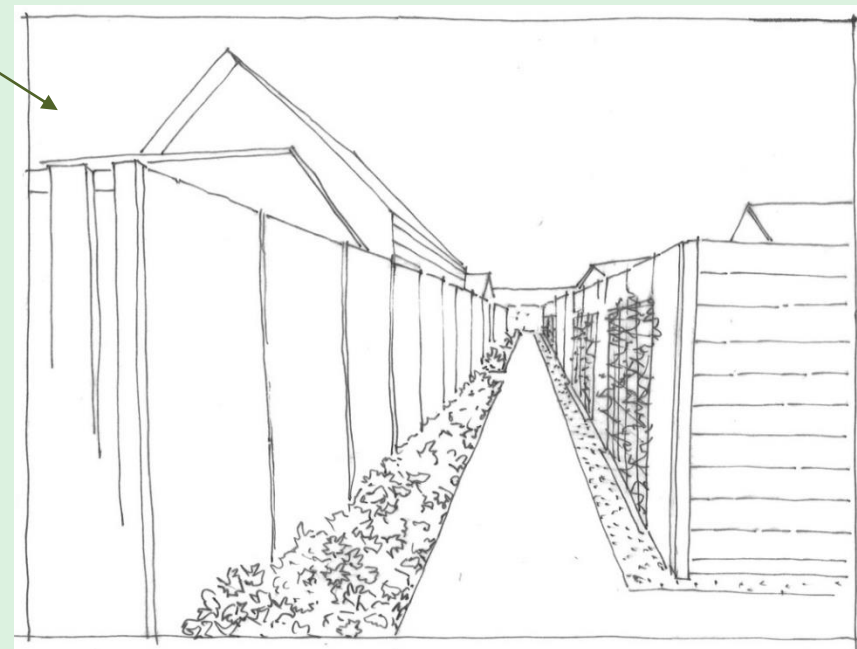
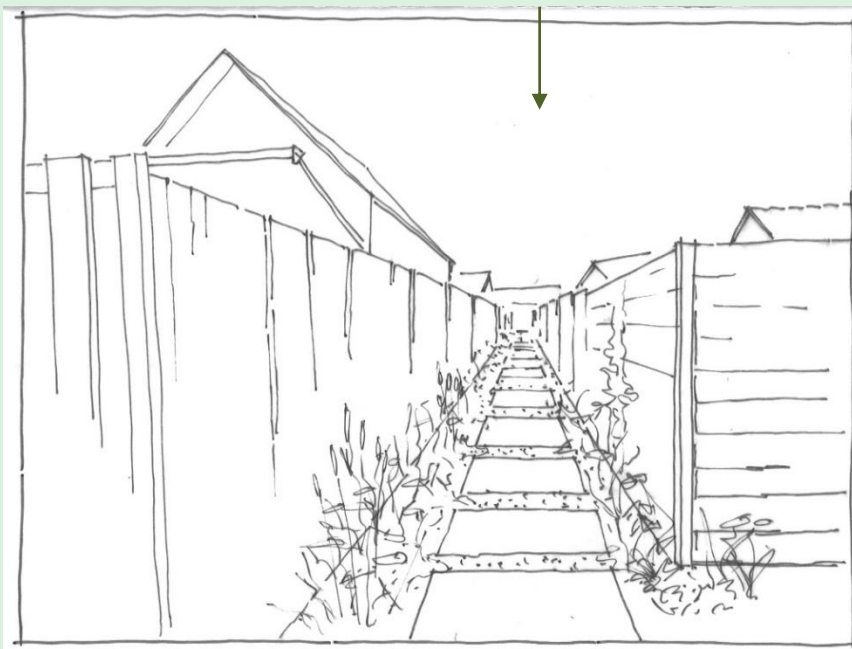
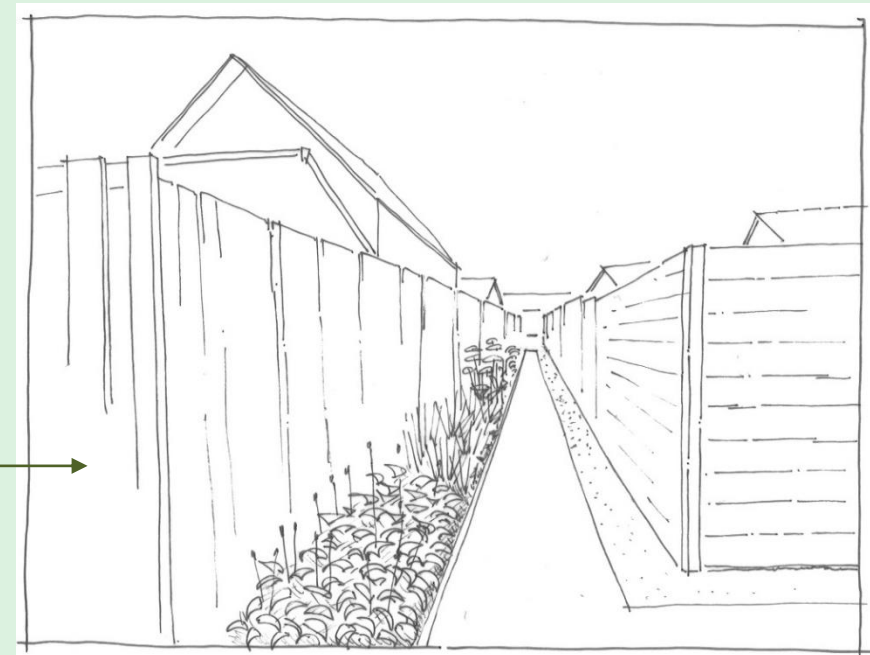
Op een aantal plekken zijn zijtuinen bij de achtertuinen getrokken. Ter hoogte van de achtertuin is dat niet zo'n probleem, als er voldoende ruimte overblijft voor groen langs het zijpad of langs de straat bij een hoek. Ter hoogte van de voortuin zijn schuttingen ongewenst. Hier volstaat een lage haag.

Ruimte voor bomen bij kruisingen en verbredingen van paden

4. Toekomstbeeld achterpaden Schöneveld

inspiratie schetsen

Bij smalle paden zijn er kansen voor groen in stroken langs de paden of voor klimplanten langs constructies tegen de schuttingen

4. Toekomstbeeld achterpaden Schöneveld

ideeën en inspiratie schetsen

Verlichting

Verlichting in de lange paden is gewenst. In principe volstaat verlichting bij de kruisingen. Maar voor insecten en nachtdieren is verlichting funest. Ook voor mensen is het niet goed dat het dag en nacht overal licht is. Zorg dat de verlichting alleen daar straalt waar het nodig is en niet de hele omgeving verlicht. Misschien is het goed de verlichting na 22 uur uit te zetten, of dat die alleen aan gaat als er een mens langskomt. En kies een kleur verlichting, die minder hinderlijk is voor vogels en nachtdieren.

Tuincoach t.b.v. opknappen privétuinen en schuttingen.

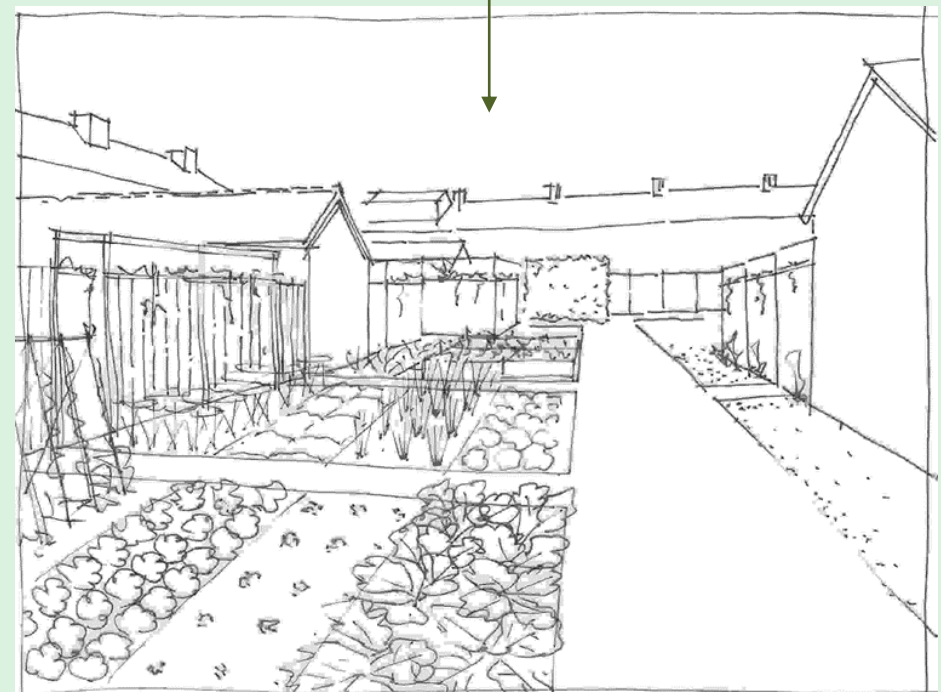
De meeste mensen zijn van goede wil, maar niet iedereen weet raad met zijn tuin. Sité zou een tuincoach beschikbaar kunnen stellen, die de mensen helpt om hun tuin in te richten. Daarbij zou Sité ook beplanting kunnen aanbieden, die bijdraagt aan biodiversiteit en verkoeling. Een jaarlijkse plantjesdag, georganiseerd door bewoners, kan hierbij helpen. Een tegelwipdag, waarbij overtollige bestrating wordt verwijderd en afgevoerd zou ook goed zijn.

Honden

Hondenpoep wordt als risico genoemd, wanneer er meer groen komt in het achtergebied. Het zou goed zijn om prullenbakken (+hondenpoepzakjes) beschikbaar te stellen, welke door bewoners kunnen worden geadopteerd. De betreffende bewoner voelt zich dan meer betrokken bij een schone buurt. Ook zou nagedacht kunnen worden over een honden uitlaatroute, want blijktbaar is die er niet.

De plek en de kosten van de schutting

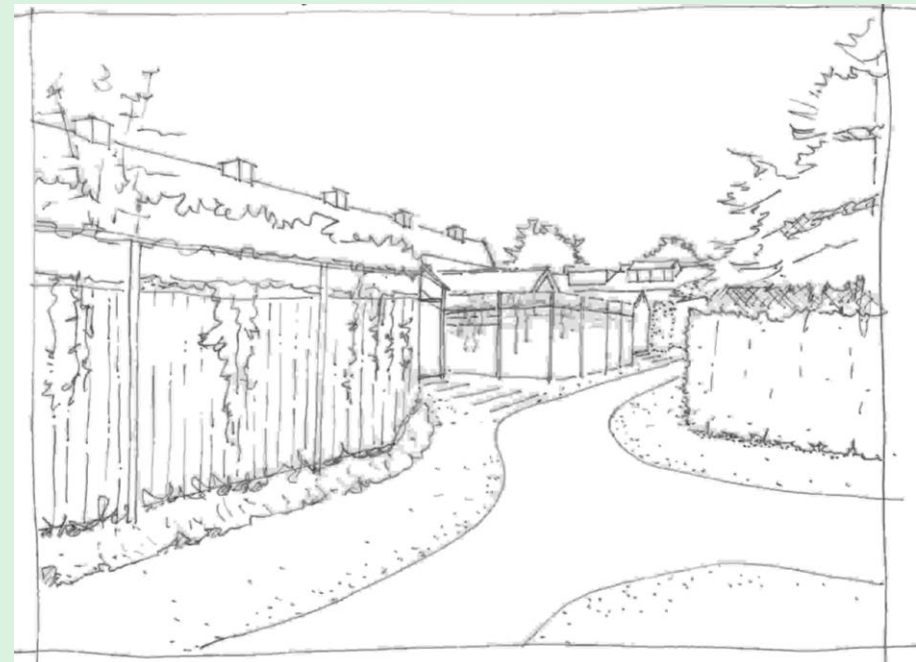
De plek van de schutting ligt gevoelig. Verplaatsen kan alleen vrijwillig of bij nieuwe huurders. De kosten zouden dan niet bij bewoners moeten liggen, tenzij de schutting aan vervanging toe is. Vergroten van tuinen is niet wenselijk. Verplaats schuttingen alleen als meer collectieve ruimte gewenst is. Bij knooppunten van paden en bij brede zijtuinen is verplaatsen van schuttingen gewenst om meer ruimte te maken voor sociale controle (overzicht), gemeenschappelijk groen en ontmoetingsplekken.

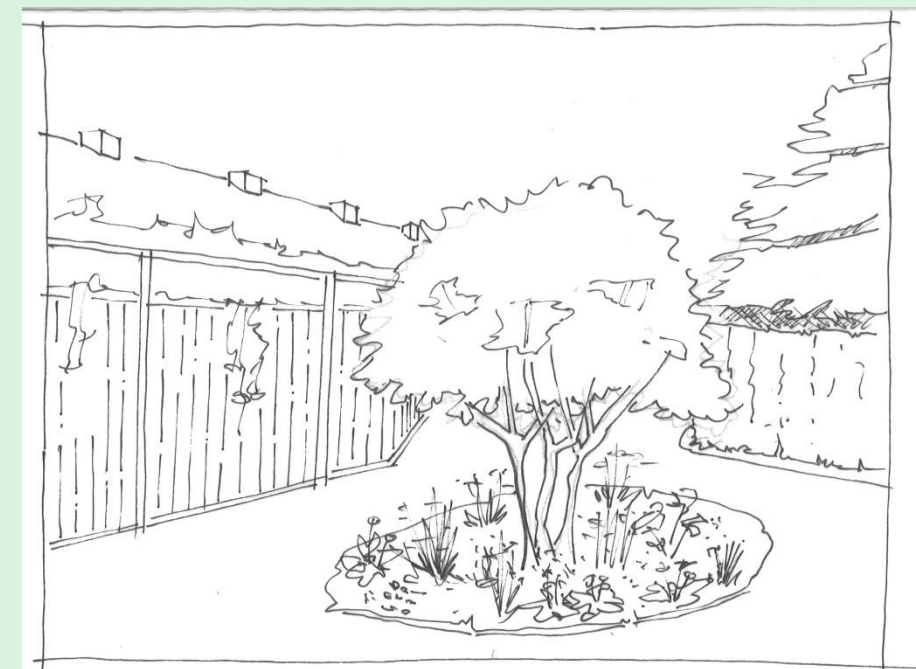
Een groene inrichting van de collectieve ruimte; een collectieve (moes)tuin

4. Toekomstbeeld achterpaden Schöneveld

inspiratie schetsen

Schets collectieve tuin achter Mackaylaan (1)

Modelschets transformatie achtergebied

Kansrijke plekken vergroening

- mogelijke plek voor boom etc.
- Realiseren idee bewoners

Groen in de Wijk

GELDERS GENOOTSCHAP
Madelinde Roelofs, Sazya Zeefat,
Frebus van Slochteren, Jan Wabeke,
versie juni 2022